

SPEAKER'S RULING *re:* LANGUAGE IN WHICH MINISTERS TO REPLY THE QUESTIONS

Mr. SPEAKER.—Now there is a point of order raised by Sri K. Lakkappa. The Hon'ble Member may explain his point and substantiate it by saying which rule is violated.

Sri H. R. KESHAHA MURTHY (Gandasi).—Sir, this gentlemen told in marathi, in a language which the Minister could not understand and Members also could not understand. Without understanding the question, the Minister delivered in Kannada.....

Mr. SPEAKER.—Is it Kannada?

Sri H. R. KESHAHA MURTHY.—Kannada or English—in a language which some Members do not understand. Without understanding the question, how can we understand the answer. Members are at a disadvantage. We request you to make some arrangements so that we can understand both the questions and answers.

Mr. SPEAKER.—It is now dealing with a point of order—not solving a difficulty. I shall do that separately. The point of order refers to which rule? There should be proper understanding of the matter before the House by a Member by a Minister—any question or any reply. Sri Lakkappa may kindly tell me which rule is violated.

2-00 P.M.

Sri K. LAKKAPPA (Hebbur)—On a point of procedure, we can raise a point of order.

Mr. SPEAKER.—What is that procedure? There should be a rule.

Sri K. LAKKAPPA.—The practice is, when the Members ask a question, the Minister answers it either in Kannada or in a language that he can. But in this case the minister insisted that the Member should put the question in a language in which the Minister understands. I would like to know whether the Minister has a right to insist on a Member to put a question in the language in which he understands.....

Mr. SPEAKER.—I wanted the Hon'ble Members to mention the rules which the Minister has violated. But he has not been able to rely on any particular rule and therefore I am unable to find that there is any violation of any rule. I understand the difficulty. But how the difficulty has to be solved is not a matter arising for the first time, after 4½ years. This difficulty of questions and speeches in Marathi has been simmering in my mind. I have tried to solve it by getting an interpreter or getting a shorthand typist, but I have not been successful. I have requested all the Members also to help me. I wrote to the Bombay Legislature Secretariat to kindly depute a reporter of that language, but I have not been able to get one. If I translate, it will be wrong and I do not think it should be done.

(MR. SPEAKER)

Now questions are over. Resuming the Debate on the Budget, Sri Devaiah may continue his speech.

BUDGET ESTIMATES FOR 1966-67 —GENERAL DISCUSSION

(Debate continued).

ಶ್ರೀ ಜೆ. ದೇವಯ್ಯ (ಮಂಡ್ಯ).—ಸ್ವಾಮಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹೊರದ ವರ್ಷ ಬತ್ತದ ನಾಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗ ಅವೋನಿಯ ಸರ್ವ್ಲೆಟ್ ಮತ್ತು ಸೂಪರ್ ಇವುಗಳ ಸಪ್ಲೈ ಇಲ್ಲದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಪ್ಲೈ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಪರದೇಶದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪ್ಪು ಬೂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಗ್ರಾಂಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬುರ್‌ಡೋಜರ್, ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಇವೆಲ್ಲ ಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಇರಾಪೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗತಕ್ಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ವಿಧಾನ ಸೌಧದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಅನ್ನ ತಂದು ನೌಕರರು ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ ಇಲ್ಲ. ನೌಕರರು ಅನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನೀರು ತಂದು ಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನೊಟನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಒಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕೆಲವು ವಿರೋಧಪಕ್ಷಗಳವರು ಹೇಗಿವೆ ಎಷಿಯುಗಳನ್ನು ಗಮನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಮುಖಂಡರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರೊಡನೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಂತೆ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಅನ್ಯಾಯ ನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವರದಿ ನೊಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಯಾವ ಶರತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾಯಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ರುಚಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂಧು ಇಂಥ ಎಷಿಯುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಅವರು ಬಂಧು